

JYVÄSKYLÄ

Sparbanken i Jyväskylä

(Jyväskylän Säästöpankki)

Stiftad år 1841

Insättarnas tillgodohavande mk 120.000.000:-

Egna fonder mk 8.500.000:-

Bedriver kostnadsfri girorörelse
för att underlätta penninginsätt-
ningar och -uttagningar i landets
alla sparbanker

Ombesörjer bankuppdrag

FILIALER

i SÄYNÄTSALO och TIKKAKOSKI

JYVÄSKYLÄN SÄÄSTÖPANKKI

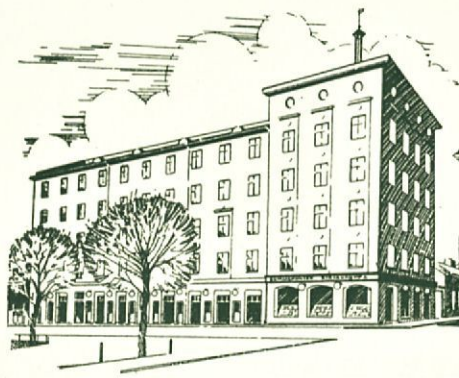
Adr. Kauppakatu 23 - Tel. 1079, 1045

LAKKI- JA TURKISTAVARATEHDAS

(Möss- & Pälsvarufabrik)

Tel. 12 04

OY K. J. GUMMERUS AB:s BOKHANDEL

Jyväskylä - Kauppakatu 14

Tel. 14 79

*Den driftigaste bok- och
pappershandeln
i Jyväskylä*

RESLEKTYR

SOUVENIRER

Pohjoismaiden Yhdyspankki

NORDISKA FÖRENINGSBANKEN

Eget kapital fmk 540.000.000:—

Landets äldsta affärsbank

KONTORET I JYVÄSKYLÄ

i hörnet av Asema- och Kauppakatu

Tel. 10 41, 10 27 och 24 74

JYVÄSKYLÄ

kulturminnenas stad

»FINLANDS ATÉN»

Ett vackert landskaps livskraftiga centrum

Kauppakatu

Sparbanken

Kyrkoparken

JYVÄSKYLÄ ligger vid norra ändan av Finlands största sjö, det mäktiga Päijänne. Staden grundlades 1837 och är en vacker inlandsstad.

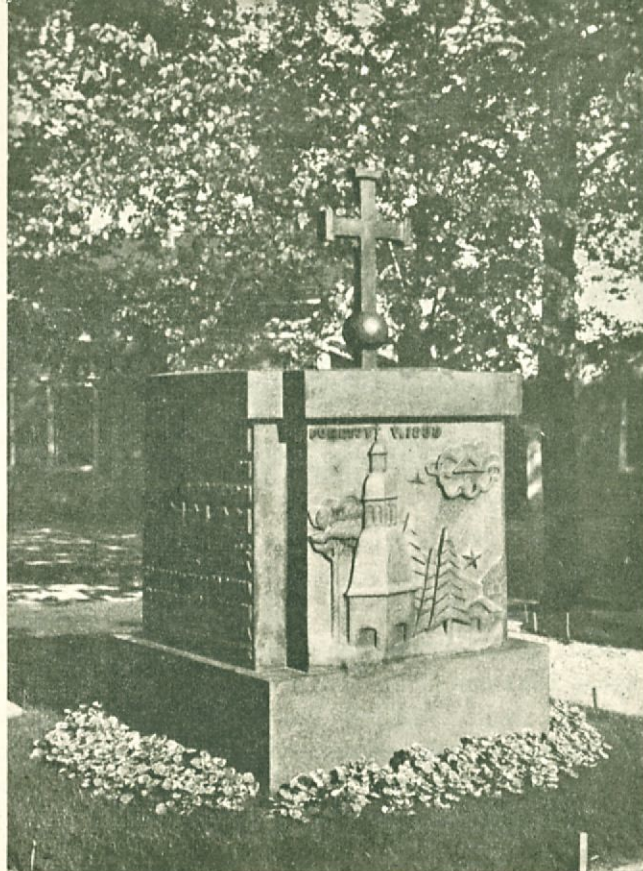
Med sina c. 25,000 invånare, sina kulturella inrättningar och affärsföretag utgör staden det vidsträckta Mellersta Finlands kulturella och merkantila centrum.

Jyväskylä är en av den finska kulturens äldsta och viktigaste hemorter. I Jyväskylä grundades den första finska lärda skolan, det nuvarande lyceet, år 1858. Finlands äldsta folkskolseminarium grundlades i Jyväskylä år 1863 och ett år senare 1864, såg vårt lands första flickskola dagen i denna stad.

Talrika andra senare grundade läroverk finnas även i staden, såsom t.ex. ett samlyceum, ett flicklyceum, en handelsskola, flera folkskolor o.s.v.

Pedagogiska högskolan, den enda i sitt slag i Finland, arbetar här sedan år 1934.

År 1912 anordnade Jyväskylä universitetsförening den första sommarkursen (Jyväskylä sommaruniversitet) och dessa kurser ha vunnit den största uppskattning i vida kretsar. Numera handhar Pedagogiska högskolan arrangemangen för dessa kurser.

Minnesmärket över gamla kyrkan

Det vetenskapliga bibliotek, som Jyväskylä universitetsförening grundade och som numera förvaltas av Pedagogiska högskolan omfattar 150,000 band och är det enda i sitt slag i inlandsstäderna.

I sin egenskap av en centralhärd för inlandets skolväsen har Jyväskylä kommit att bli en banbrytare på den nationella väckelsens område. Sålunda hölls här år 1881 den första stora sång- och musikfesten i Finland.

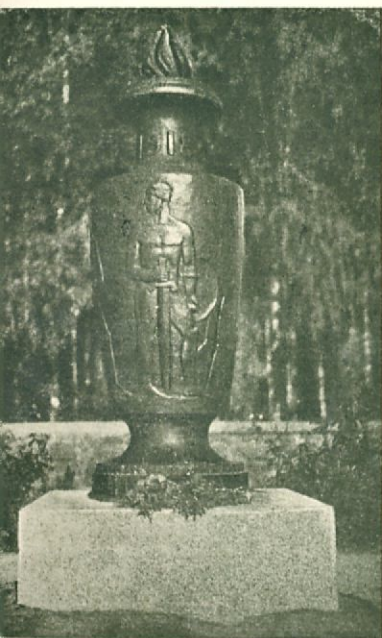
Som en upprätthållare av de lokala kulturella strävandena har staden kommit att inom sin hank och stör hysa flera livskraftiga föreningar, körer, orkestrar, en arbetarteater o.s.v.

I Jyväskylä ha tidningar utkommit sedan 1860-talet och för närvarande utkomma tre tidningar, 6 gånger i veckan nämligen: Keskisuomalainen, Sisä-Suomi och Työn Voima.

K. J. Gummerus förlag har verkat i Jyväskylä sedan år 1883.

Mellersta Finlands museum rymmer stora samlingar av föremål, vilka belysa den månghundraåriga landskapskulturen. Museet ligger vid Cygnaeusgatan.

Minnesmärket över striderna vid Taipale

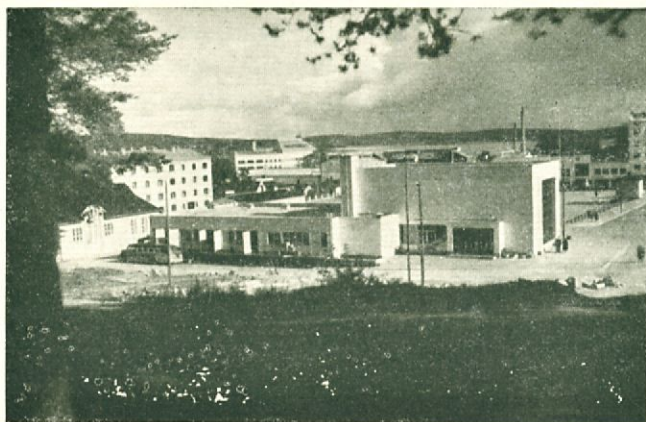

Hjältegravarna

*Uno
Cygnaeus
staty*

Busstationen

Ett blomstrande merkantilt liv

Jyväskylä är icke mera i samma mån som tidigare enbart en bildningens stad.

Såväl i staden som i dess närmaste omgivning ha väldiga industrianläggningar vuxit upp som t.ex. Schaumans fanérfabrik, Kangas pappersbruk (från år 1874) försvarsverkets fabriker, Mikro mekaniska verkstad, Fredriksons, Jussilas och Ruths produktionsinrättningar, Vaajakoski industricentrum, Säynätsalo fabriker o.s.v.

I dessa fabriker sysselsätts tusentals arbetare och fabrikernas årliga produktionsvärde stiger till hundratals miljoner mark.

Emedan Jyväskylä utgör centrum för det vidsträckta och välbärgade landskapet har staden med sina talrika parti- och minutaffärer blivit en mycket livlig handelsstad.

Jyväskylä sparbank är ett av landets äldsta penninginstitut. Den grundades år 1841.

Finlands Bank och handelsbankerna ha egna kontor i staden.

*Jyväsjärvi — Äijälä sund
— Päijänne*

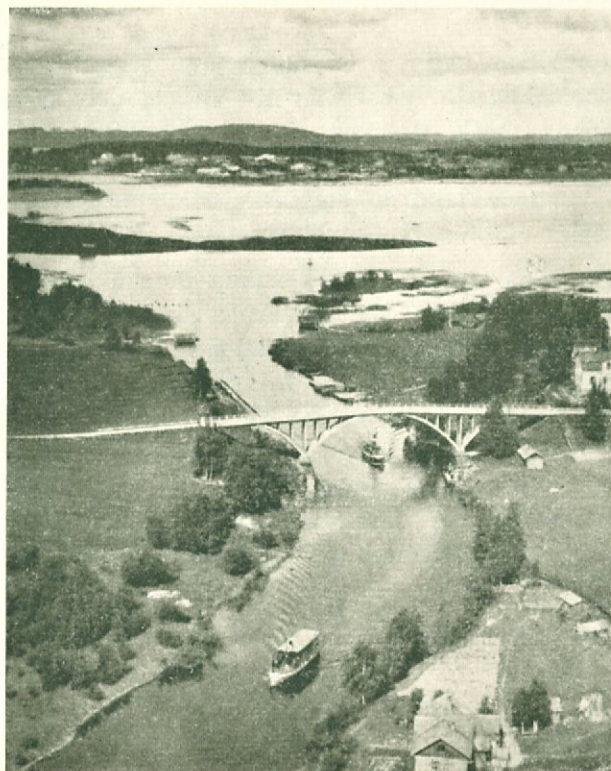
Goda trafikförbindelser

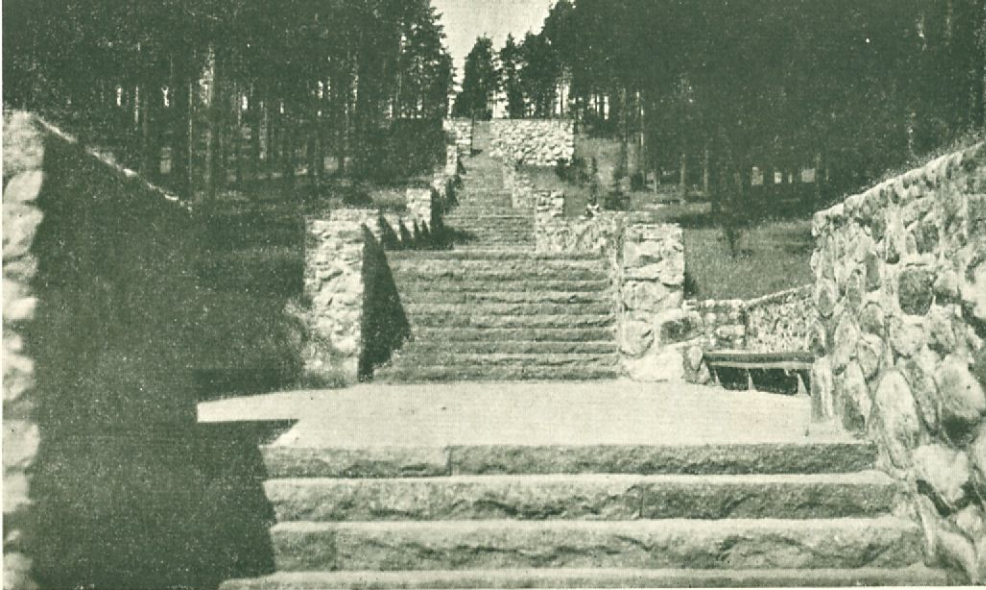
Järnvägsförbindelse längs västra banan via Haapamäki till Helsingfors (379 km.), till Åbo (360 km.), till Björneborg (272 km.), till Vasa (270 km.); längs östra banan till Pieksämäki (80 km.), samt längs norra banan till Suolahti köping (42 km.)

Livlig båtförbindelse längs Päijänne (120 km) mellan Jyväskylä och Lahti.

Landsvägen HELSINGFORS—PETSAMO går via Jyväskylä

Året runt står Jyväskylä per bussförbindelse i kontakt med Helsingfors, Tammerfors, Vasa, Gam-lakarleby, Kuopio, St Michel, Heinola, Lahti och samtliga c. 30 socknar i landskapet.

Trapporna till Åsen

Lummiga parker —

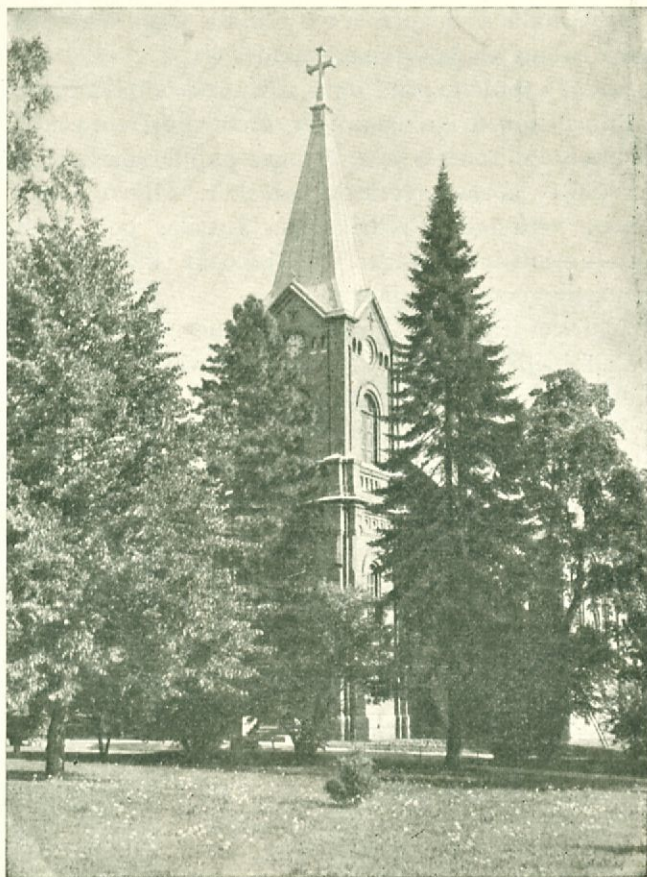
friska barrskogar — Höga utsiktsberg —
Betagande insjöar

Jyväskylä ligger i en omgivning, som till sin huvudsakligaste del består av skogar och sjöar. Stadens mark sträcker sig kilometertals utmed stränderna av Jyväsjärvi, Palokkajärvi o. Tuomiojärvi och vårt lands mäktigaste sjö, Päijänne, svallar alldeles utanför Jyväskyläs portar.

De höga, av tät skog bevoxna bergen höja sig hundratals meter över insjöarnas yta, såsom t.ex. Laajavuori i norr, Roninmäki i väster, Kanavuori i sydost, Aittovuori i öster o.s.v. Nästan mitt i staden finnes en långsträckt, barrdoftande ås, Jyväskylän harju, bevoxen med höga furor. På åsen finnes en idrottsplan. En vidsträckt utsikt öppnar sig från skidbacken och Taulumäki kyrktorn.

Förutom de grönskande privata trädgårdarna, som finnas överallt, har staden anlagt vackra, välvårdade parker, som t.ex. Kirkkopuisto (i vars mitt finnes stadens tegelkyrka, ritad av L. I. Lindqvist och färdigbyggd 1880). Självständighetsdagen år 1940 avtäcktes invid kyrkan minnesmärket över striderna och hjältarna från Taipale under kriget 1939—40. Minnesmärket är av arkitekt M. Hämäläinen. Cygnäusparken (där man finner V. Wallgrens byst av »Den finska folkskolans

Jyväskylän kyrka

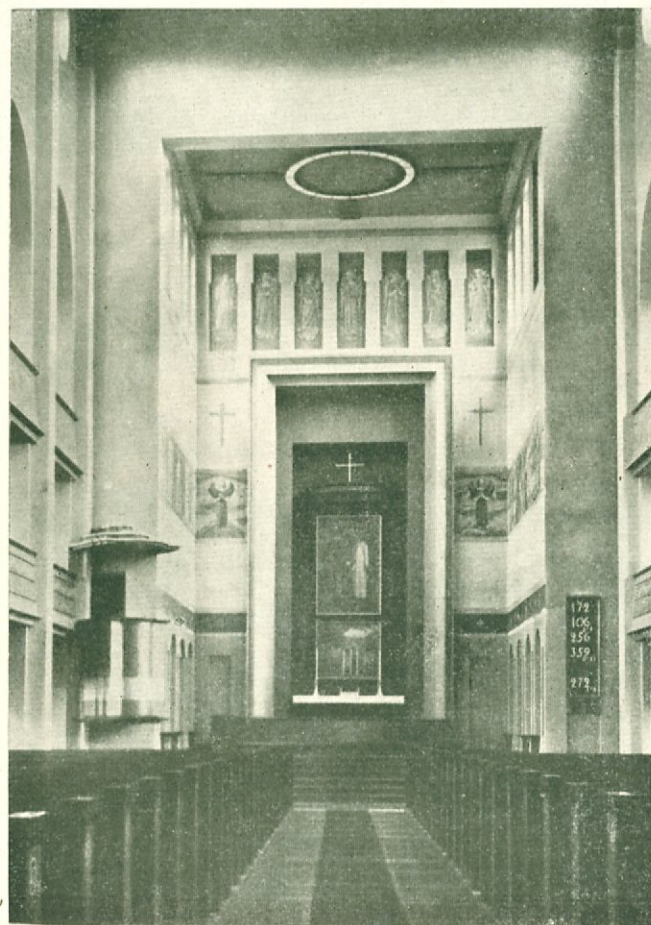

fader», Uno Cygnaeus, samt på den plats, där förut stadens gamla kyrka och gravgård voro belägna, det av Blomstedt ritade minnesmärket över den gamla kyrkan, (vilket restes år 1938), Lounaispuisto med en musikestrad (där man år 1937 planterade »Mässgranen» till minnet, av 100-årsfestmässan), samt ett Lotta-kafé, Rantapuisto med ett utvårdshus, Högskolans vidsträckta park med sina stora byggnader samt invid Tourujoki Hautausmaan puisto (med det av G. Finne ritade fri-

Stadshuset

Landförsamlingens kyrka

hetsmonumentet över kampen 1918 samt ett minnesmärke på den plats, där smeden J. Högmans smedja låg och där den kända pietisten Paavo Ruotsalainen blev väckt).

Nya och gamla byggnader

Vid sidan av de moderna, stenlagda eller asfalterade gatorna finner man gamla idylliska trähus, vilka överskuggas av väldiga hängbjörkar, men också nya 4 à 5 vånings affärs- och bostadshus.

Stadshuset invid Kirkkopuisto blev färdigt 1899 (ritat av K. V. Reinius), Högskolans byggnadskomplex (1884), lyceets nuvarande hus (1902), biblioteket, som tidigare utgjorde statens spannmålsmagasin (1916), Cygneusskolan (1925), samlyceet (1928), huset, där posten och de militära ämbetsverken äro inrymda (1930), Jyväskylä lands-

Cygnaeus folkskola

församlings vackra kyrka på Taulumäki (ritad av Elsi Borg, färdigbyggd 1929).

Hotell Jyväshovi samt de flesta restauranger logera i nya stenhus. ARE:s bilpalats är stadens största byggnadsverk.

Som exempel på stadens tidsenlighet kan nämnas den helt automatiserade telefoncentralen och den utomordentliga gatubelysningen. Det nyaste Jyväskylä representeras av Kypärämäki egnahemsområde, vars byggnader till största delen byggts på stadens bekostnad och till en del äro gåvor från Sverige.

Uppllysningar för turister

Stadens turistbyrå befinner sig å järnvägsstationen. Telefon 1725.

Stadens exkursionsombud. Tel. 1454.

Kungl. Svenska Vicekonsulatet i Jyväskylä, Opistokatu 3. Tel. 1302 & 1304.

Samlyceet

Pedagogiska högskolan

Stadens exkursionshärbärge i Cygnaeus-skolan, tel. 1206.

Järnvägsstationen vid nedre ändan av Asemakatu, i närheten av Jyväsjärvi strand, tel. 1082 (restaurangen).

Hamnen vid Jyväsjärvi strand. Päijännebåtarna ligga vid den stora bryggan, båtarna i lokaltrafik vid en mindre brygga. Tel. 1180 och 1221.

Ångbåtsbolagets kontor. Rantakatu 21, tel. 1033.

Hamnkontoret, tel. 1341.

Busstationen och Matkahuolto vid salutorget, tel. 1610 och 2061.

Posten och telegrafan vid Kyrkoparken Kilpisenkatu 8, postkontorets tel. 1049, telegrafens tel. 1068.

Lyceet

Päijänne, Paatsalo

HOTELL: Hotell Jyväshovi, Kauppakatu 35, tel. (växel) 1990. — Kaupunginhotelli, Asemakatu 6, tel. (växel) 1796. — Turisti, Asemakatu 4 tel. 2223. — Resandehem: Otava, Vapaudenkatu 36, tel. 1364. — Päijänne, Kilpisenkatu 6, tel. 2076. — Sampsa, Vapaudenkatu 43, tel. 1684.

RESTAURANGER: Hotell Jyväshovi, Kauppakatu 35, tel. 1990. — Kaupunginhotelli, Asemakatu 6, tel. 1796. — Osuuskauppa Mäki-Matin Ravintola, Kauppakatu 32, tel. 2110. — Osuusliike Keskimaan ravintola, Asemakatu 8, tel. 2218. — Seurahuoneravintola, Kauppakatu 25, tel. 1257. — Maakunta, Opistokatu 12, mittemot Salu-

torget, tel. 2201. — Rantapuiston Ravintola (endast om sommaren). — Työväen ravintola, Kauppakatu 30, tel. 1040. — Lotta-Ruokala ja Kahvila i Lounaispuisto, tel. 1951.

BANKER: Kansallis-Osake-Pankki, Kauppakatu 18, tel. 1028. — Nordiska Föreningsbanken, Kauppakatu 31, tel. 1027. — Helsingfors Aktiebank, Kauppakatu 27, tel. 1631. — Maatalous-Osake-Pankki, Asemakatu 3, tel. 1002. — Jyväskylän Säästöpankki (Jyväskylä sparbank), Kauppakatu 23, tel. 1045. — Jyväskylän kunnan säästöpankki, Kauppakatu 25, tel. 1414.

Mellersta Finlands Museum, Cygnaeuksenkatu 10.

Päijänne i solnedgång

MELLERSTA FINLAND, FINLANDS HJÄRTA,

de lummiga skogarnas, de blånande bergens och de stora vattendragens vackra landskap

Våra lummiga skogar, våra blånande berg, våra klara sjöar och skummande forsar bjuda resenären vederkvickelse och låta honom skåda en betagande naturskönhet.

I Mellersta Finland omges turisten vid varje steg av en utsprunghg, ständigt skiftande natur. De milsvida skogarna, de svala sjöarna, de härliga somrarna, de friska vintrarna och den snörika skidterrängen erbjuda ständigt vederkvickelse och rekreation.

Från Jyväskylä öppna sig

många utmärkta exkursionsmöjligheter till olika delar av landskapet

Färden kan företagas till fots, per cykel, bil, båt eller tåg och man är hela tiden omgiven av förtju-sande vyer.

Vi rekommendera här nedan några mycket uppskattade rutter:

Båtfärd

JYVÄSKYLÄ—LAHTI

(över 200 km)

Den mest omtlyckta insjörutten, till vilken hör Jyväsjärvi vid Jyväskylä, det mäktiga Päijänne, samt söderut den vackra Vääksy kanal och Vesijärvi. Färden går huvudsakligen över Päijänne, vars enastående naturskönhet årligen konstateras av tusentals förtjusta turister.

JYVÄSKYLÄ—SÄYNÄTSALO—KORPILAHTI —MUURAME

(70 km)

Rutten går sjöledes via Jyväsjärvi och Äijälänjoki till norra Päijänne och längs denna kargt ståtliga, ställvis idylliskt vackra sjö söderut. Keski-Suomen Parantola (Mellersta Finlands Sanatorium) med sina vita byggnader (Finlands näst största), Säynätsalo fabrikssamhälle på sin ö, samt ett stort antal bergrika holmar tilldraga sig turistens uppmärksamhet.

SÄYNÄTSALO—KÄRKINEN

(25 km)

Så snart man passerat Muuratsalo och Säynätsalo kommer man till den vida Ristiselkä fjärden (till vänster ha vi den långa, utsökt vackra viken Rutalahti, vid vars mynning invid Rappukallio Päijänne är som djupast) härifrån genom Rutasalmi sund 91 m. till Kallioselkä fjärd och därifrån till smalare farleder. I Kärkinen är det skäl att landstiga för att från strandklipporna betrakta landskapet, som utbreder sig nedanför oss. Omkring 4 km. från Kärkinen ha vi det höga berget Niinimäki, dit en välvårdad byväg för, den sista sträckan 1 km. gångstig. Imponerande utsikt över Päijänne.

Vy över Päijänne

KÄRKINEN—KORPILAHTI

(5 km)

Även denna sträcka är synnerligen rik på öar. På motsatta sidan av Korpilahti finna vi Tähti-niemi turisthydda och pensionat. Korpilahti har vunnit turisternas enhälliga erkännande på grund av sin naturskönhet. Ångbåtsrutten från Korpilahti fortsätter från Korpilahti längs Päijänne till Vääksy kanal och fram till Lahtis.

Utsikt från Haukkavuori, Korpilahti

Päijänne-rullen

KORPILAHTI—MUURAME

(16 km landsvägsrutt)

Omväxlande, kuperad cykelterräng. Vacker utsikt från kyrktornet i Muurame kyrkby, samt det höga berget Riihivuori, från vars topp öppna sig hänförande utsikter över Päijänne och Muuratjärvi sjöar. Vid foten av berget den idylliska kyrkbyn Muurame.

Landsvägssträckan Jyväskylä—Muurame—Korpilahti—Jämsä—Jyväskylä trafikeras flere gånger om dagen i båda riktningarna av bussar.

Jyväsjärvi och Päijänne äro vid lugn väderlek lämpliga även för exkursioner i kanot.

JYVÄSKYLÄ—VAAJAKOSKI—PÖNTTÖ- VUORI—LIEVESTUORE—JYVÄSKYLÄ

(per järnväg 25 km, per landsväg 40 km)

Jyväskylä—Vaajakoski 8 km. per järnväg eller landsväg. Bussar avgå var halvtimme från vardera ändpunkten. I Vaajakoski är man i tillfälle att stifta bekantskap med SOK:s talrika produktionsinrättningar (bl. a. en tändsticksfabrik och den

största spikfabriken i Norden.) Det 197 m. höga berget Kanavuori med imponerande utsikt, en järnvägsbro, en sorteringsplats för stockar, Vaajakoski fors — som är utloppet för Saarijärvi, Viitasaari och Rautalampi vattendrag och bryter igenom en starkt kuperad terräng för att falla ut i Päijänne. (Den nya restaurangen i Vaajakoski andelsaffär).

VAAJAKOSKI—LIEVESTUORE

(järnvägsresa 17 km)

är på grund av de tekniska svårigheterna en av de intressantaste bansträckorna i vårt land.

Efter att ha passerat den ståtliga bron vid Vaajakoski tränger tåget djupt in i bergsskärningar och fortsätter sedan via den 1640 m. långa vallen över det vackra Leppävesi till Leppälahti.

Här passeras den största nivelleringen i Norden, samt några små sjöar. Före Metsolahti hållplats komma vi in i den 1223 m. långa tunneln vid Pönttövuori, (den längsta i Finland) som åter efterföljes av höga vallar och skärningar.

I Lievestuore Haarlas cellulosafabrik samt den tämligen vidsträckt Lievestuore sjö. — Hotell och restaurang.

Från Lievestuore, därifrån järnvägen fortsätter till Pieksämäki, kan man per järnväg eller landsväg återvända till Jyväskylä. Vid landsvägen den vackra byn Savio i Laukaa socken, Vuonteen-salmi sund vid vilket Pernasaari uppfostringsanstalt samt Järvinlinna upptagningshem vid Leppävesi sjö.

JYVÄSKYLÄ—SUOLAHTI—VIITASAARI —SAARIJÄRVI—JYVÄSKYLÄ

(omkring 250 km)

Jyväskylä—Suolahti, per järnväg 42 km., per landsväg omkr. 50 km. Järnvägen och landsvägen passera den vackra forsen Kuusankoski, som faller

ut i Saravesi sjö. Suolahti köping med omkr. 4000 invånare. En fanerfabrik, jämte andra fabriker, en hamn, vars trafik går över Keitele, samt landskapets folkhögskola, som sommartid är pensionat och vilohem. — I kl. hotell Suolahden Seurahuone (societethus) med sin restaurang, samt Suolahti andelsaffärs restaurang.

Suolahti—Viitasaari, en båtfärd på omkr. 70 km. över den lummiga, örika, förtjusande vackra Keitele sjö till Viitasaari.

Viitasaari, »Keiteles pärla», är vackert med sina holmar, sund och talrika vattendrag (längre borta stora forsar, såsom Huopana, Kymö, Kärnä, Hilmonkoski, m. fl.) Nära den vidsträckta kyrkbyn Savuori utsiktstorn. Minnessten över H. G. Porthan, »Den finska historiens fader». Tillfälle till rodd, simning och fiske. Utmärkta tillfällen till paddling. I kl. hotell Viitasaari med restaurang.

Viitasaari—Saarijärvi, omkr. 50 km. per landsväg. Flottar vid Hännilänsalmi och Kolarinsalmi sund, stora skogsarealer, Pyhäkki naturpark av uråldriga furor. Saarijärvi — vår nationalskald J. L. Runeberg bodde där som ung — söker sin like bland insjölandskap med vattendrag och skogar. Stor och tätt befolkad kyrkby. På gårdsplanen i Tarvaala prästgård monumentet över Finlands första prokurator, den berömde juristen M. Calenius (enligt skiss av skulptören Hannes Autere

från Saarijärvi år 1938). Hotell Seurahuone och hotell Sivula I kl. logi och restaurang. Kaféer.

Äänekoski är en blomstrande köping på 5000 invånare med pappers- och cellulosafabriker. Naturen är synnerligen vacker: ett omväxlande landskap med forsar och andra vattendrag. Goda bussförbindelser med Viitasaari via Suolahti—Jyväskylä och Keiteles västra strand och Konginkangas. I kl. hotell Hirvi (restaurang) samt Andelshandelns restaurang.

JYVÄSKYLÄ—PETÄJÄVESI—KEURU HAAPAMÄKI—VIR RAT

(järnv. 120 km)

På vägen från Jyväskylä nära Vesanka station tunneln vid Möykynmäki. I Vesanka den vackra Vesankajärvi sjö. Vid Petäjävesi passerar tåget den vackra Petäjävesi-stråten. En speciell sevärdhet är den gamla träkyrkan.

Keuru är en av mellersta Finlands naturskönaste trakter: vattendrag, barrskogar och en vacker gammal kyrka. Haapamäki är en viktig järnvägs-knutpunkt. Vid Virrat förenar sig »poetens väg» med Vasa—Tammerforsrutten.

Fotografer: A. Pietinen, Antti Pänkäläinen, Valokuvaamo Päijänne, Oy. Kansan Valokuvaamo, Taito-Filmi och Veljekset Karhumäki.

Päijänne, Pulkila-åsen

Turister! Intaga Edra måltider i Jyväskylä på

RESTAURANT
Mäki-Matti

Kauppakatu 32

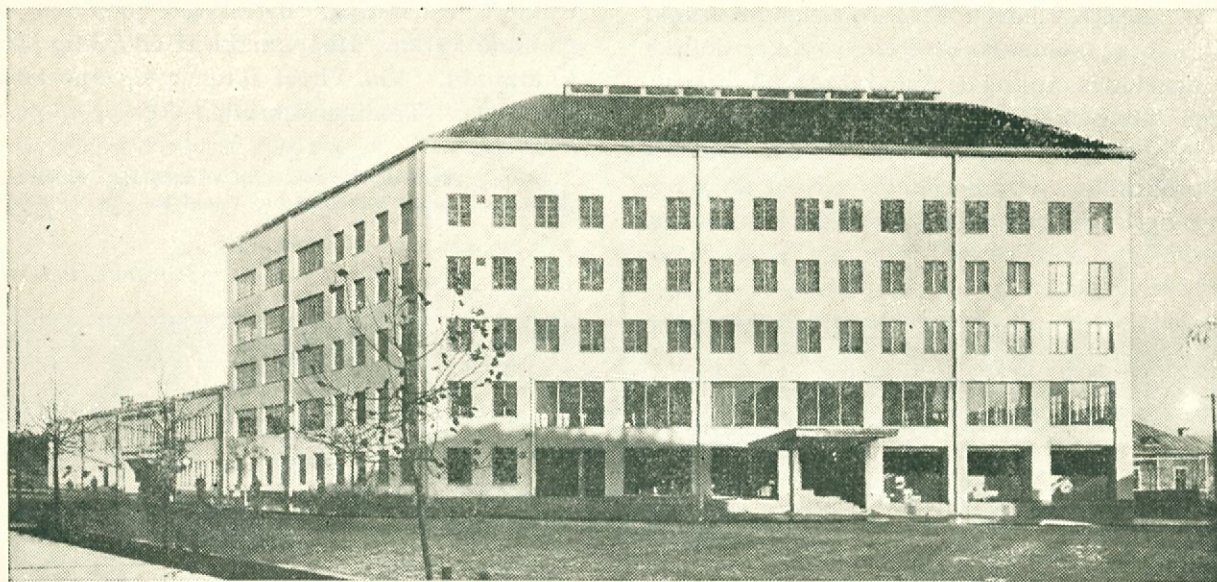

RESTAURANT MÄKI-MATTI

RESTAURANT
Jyvä-Matti

Valtakatu 32

GOD MAT! MODERATA PRISER! • **Osuuskauppa Mäki-Matti r.l.**

Service-Stadion - Automobilverkstad
Automobilhallar - Tennishallar - Kafé

ARE OY
Puistokatu 2-4
Tel. 1960

Automobil - Elektricitetstillbehör
Radiofirma - Velocipeder mm. mm.

Turister! Vi rekommendera
vår centralt belägna trivsamma
kaffe- och
förfriskningsvrå

På glas- och
porslinsavdelningen

Souveniver

TOIVO LEHTONEN

JYVÄSKYLÄ - KAUPPAKATU 33

Hotelli Jyväshovi

JYVÄSKYLÄ

Tel. växel 1930

Lunch

kl. 11—14

Middag

kl. 16,30—19,30

Kvällvard

från kl. 21

*

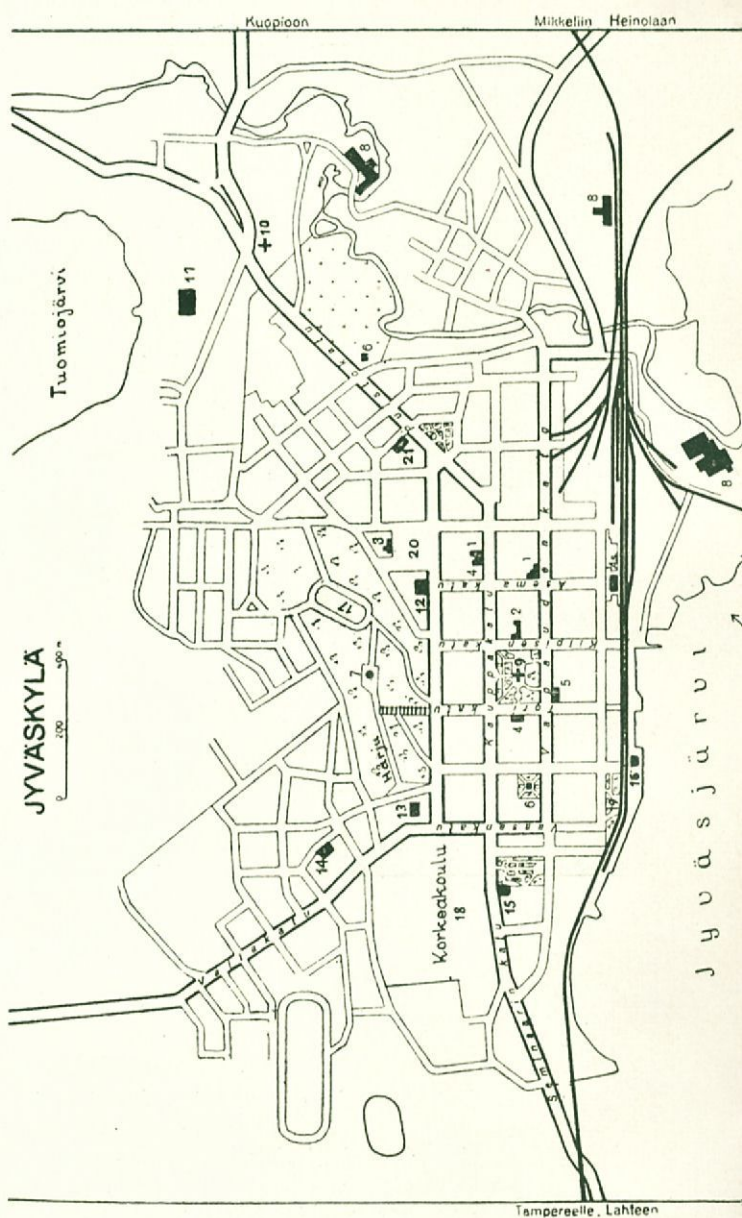
Fästvåning

för privata beställningar

*

MUSIK

varje kväll från kl. 20

1. Hotell. 2. Post och telegraf. 3. Buss-station. 4. Apotek.
5. Stadshuset. 6. Parker. 8. Fabriker. 9. Stadskyrkan. 10. Taulumäki kyrka. 11. Skidbacken. 12. Lyceet. 13. Samlyceet. 14. Cygnus folkskolan. 15. Bibliotekshuset. 16. Hamnen. 17. Sportplanen. 18. Pedagogiska högskolan. 19. Rantapuisto. 20. Salutorget.

DET SUSAR I TALLARNAS . . .

IRENE MENDELIN

*Det susar i tallarnas taggiga toppar,
det viner i vindarnas sal,
och Harju, den härliga, stilla ser
långt ut över människors dal,
ser dem bygga och bo,*

*ser dem kämpa i tro
för allt det, som värde åt livet ger.
Du urgamla ås, i din susning jag hör
ack, seklernas saga, som aldrig dör,
som täljer om hugstora minnen.*